

[Udenrigsministeren]

heder for at påvirke udviklingen er derfor marginale. Men selv marginale muligheder for at medvirke til en positiv udvikling må undersøges og udnyttes. Det må de for vore østeuropæiske nabofolks skyld, og det må de for vores egen skyld.

Over for Sovjetunionen og de reformvenlige østeuropæiske lande må vi først og fremmest gennem en vedvarende dialog opfordre til, at reformprocessen videreudvikles. Samtidig må vi opretholde dialogen med de øvrige lande i regionen og tilskynde dem til at gå samme vej. Vi må gøre det på en sådan måde, at det sker i et rimeligt tempo, og at vi ikke bidrager til, at udviklingen løber løbsk. Vi må ikke give løfter, som ikke kan holdes. Vi må lære af lektien fra 1956, hvor Vesten var med til at opmuntre reformregimet i Ungarn, men hvor vi intet kunne stille op, da Sovjetunionen greb ind.

Her vil det nok være på sin plads at komme med nogle bemærkninger om de baltiske republikker. Regeringen har selvfølgelig med stor opmærksomhed fulgt den opmuntrende udvikling i Baltikum. Der sker en stadig friere meningsudveksling, ikke mindst som følge af dannelsen af folkefronterne. Det er velkendt, at situationen er den, at Danmark – ligesom langt de fleste øvrige vestlige lande – aldrig juridisk har anerkendt indlemmelsen af de baltiske lande i Sovjetunionen i 1940. Regeringen finder ligesom de fleste af vore vestlige partnere, at det under de nuværende omstændigheder er rigtigst at opretholde denne ikkeanerkendelsespolitik for at undgå at gribe forstyrrende ind i en positiv udvikling. Vi må ikke lade vores sympati løbe af med vores fornøft.

Men samtidig ønsker regeringen, at de personlige bånd mellem de baltiske republikkers folk og vore egne borgere bliver styrket så meget, som det overhovedet er muligt. Det kan ske på det kulturelle område, det kan ske på det handelsmæssige område – for bare at nævne to områder. Jeg synes, at et fremstående eksempel, som bør nævnes her i dag, er dagbladet Politikens prisværdige initiativ til at oprette et kulturinstitut i Riga.

Regeringen vil fortsat nøje følge udviklingen i de baltiske republikker. Vi vil løbende drøfte vores holdning med vore vestlige partnere. Og regeringen er rede til at gå langt inden for de givne rammer. Men lad mig slå fast, at en dansk enegang ikke vil gavne nogen, hverken de baltiske folk eller os selv.

I den bredere europæiske sammenhæng må vi sammen med vore vestlige partnere i internationale forhandlinger medvirke til, at der skabes større sikkerhed for både Øst og Vest gennem øget samarbejde og nedrustning til det lavest mulige niveau. Det kræver både standhaftighed og fantasi til at forestille sig nye løsningsmuligheder. Og vi må tilskynde til, at der skabes stadig bredere kontakter mellem de enkelte borgere i Øst og i Vest.

Dybtgående ændringer er i gang også på det økonomiske område i flere Østlande. Efter mange års fejlslagen planøkonomi har man først og fremmest i Ungarn og Polen, men også i Sovjetunionen og til dels i Bulgarien erkendt, at der kun er én vej, nemlig at gengive befolkningen lyst til selv at gøre en indsats ved at gøre op med planøkonomien og lade markedsøkonomien og det frie initiativ komme til.

Det er også på denne baggrund, at det verdensøkonomiske topmøde i Paris i juli i år besluttede at lade EF-Kommissionen sammenkalde et møde for at koordinere den vestlige støtte til reformprocessen, og det er en koordinering, som vi hilser velkommen, men samtidig er det væsentligt at sikre, at koordineringen ikke bliver for stram; vi skal jo ikke erstatte én planøkonomi med en anden.

Vi skal derimod være med til at skabe et netværk af nyttige kontakter, der kan bidrage til at befæste den pluralisme – som det hedder på nu-dansk – som disse lande ønsker og har brug for.

Danmark skal selvfølgelig være med i denne sammenhæng. Derfor har regeringen besluttet at søge en støtte på 300 mio. kr. til reformprocessen i Østlandene, og regeringens plan tager sigte på at skaffe risikovillig kapital for at fremme danske investeringer i Østlandene. Det skal ske ved, at vi opretter en investeringsfond for Østlandene, IØ-fonden, som på kommercielle vilkår og i samarbejde med dansk erhvervsliv skal deltage med kapital i joint ventures eller datterselskaber i form af nyoprettede virksomheder eller moderniserede bestående virksomheder, i første omgang i Polen og Ungarn. Det er noget, som vil bidrage til den udbygning af den private sektor i Østlandene, som er en nødvendig forudsætning for reformprocessens succes.

Såvel i Ungarn som i Polen, hvor jeg har haft lejlighed til at drøfte disse planer med regeringsrepræsentanter, ser man på det med over-